

"לעבוד פחות מהרגש, ויותר על אוטומט"

6.7 טריליון דולר מנוהלים ברחבי העולם במסחר אוטומטי, סכום הצפוי לצמוח ל-10.9 טריליון דולר עד סוף 2010. קבוצת אקספרט מצטרפת למגמה, ומקימה קרן ש-20% מהנכסים בה ינוהלו ללא מגע יד אדם

מאת יובל מעוז

מהמחשבים", אומר רמי אורדן, מנכ"ל משותף בקבוצת אקספרט פיננסים.

באקספרט פתחו באחרונה מחלקה העוסקת בפיתוח כלים אוטומטיים למסחר. לצורך כך גייסו בחברה את מאור להב ושמואל גוטמן, המשמשים כמנהלי אקספרט השקעות. האוטומטים הם תוכנות שסוחרות במט"ח או מניות ללא התערבות אדם, לפי אלגוריתמים שתוכנתו מראש. הן מעבדות את המטרחה בשוק ומבצעות פקודות מכירה וקנייה בהתאם להתפתחויות.

האלגוריתמים מבוססים על נתונים סטטיסטיים, ניתוח גרפי וחוקים שקובעים המתכנתים. לדוגמה, האסטרטגיה תחליט לקנות דולרים אם המחיר פרץ את המחיר הגבוה אתמול ולאחר מכן חזר למחירו ההתחלתי. להב וגוטמן אינם כלכלנים או מתכנתים בהשכלתם. גוטמן היה חשמלאי מטוסים ולהב סיים שירות קבע ולמד את סודות המקצוע לבד. "סחרתי במט"ח ורציתי שהמחשב יבצע במקומי את הפעולות שלפיהן אני סוחר", מספר גוטמן. לא מצאתי כלים שעושים את זה, והחלטתי לבנות תוכנה כזו לבד".

"לפני שהתחלתי עם המסחר האוטומטי הצלחתי להגיע עם החשבון הקטן שהיה לי למשהו, אבל תמיד היה מגיע השלב שבו משהו משתבש. הידיים מתחילות להזיז, הייתי מחכה לילה שלם לפוזיציה אחת. רציתי לעבוד פחות מהרגש ויותר על אוטומט", מעיד להב על עצמו.

להב פגש את גוטמן כשזה היה פעיל בקהילה אינטרנטית למסחר אוטומטי שנקראה סטרטגי' בנק. השניים החלו

הפיטואציה מוכרת לסוחר יום רבים:

המניה שבה השקעתם איבדה יותר מ-30%. על אף שאמרתם לעצמכם שזהו ההפסד המקסימלי שאתם מוכנים לספוג, אתם ממשיכים להחזיק במניה. רק לתקן קצת למעלה, אתם אומרים, ואז נמכור. הודש לאחר מכן ההפסד גדל ב-20% נוספים, ואתם תוהים על מה השבתם כשהתעלמתם מקול ההיגיון.

כדי לנטרל את התערבות הרגש במסחר התפתחה תעשייה שלמה של מכשירים אוטומטיים העוסקים במסחר אלקטרוני. מכשירים אלה תופסים כיום נתח מרכזי מהמסחר בעולם. לפי מחקר של קבוצת Aite, המכשירים האוטומטיים ניהלו 12% מהנכסים המנוהלים בעולם - 6.7 טריליון דולר - בסוף 2007. הסכום הזה צפוי לצמוח ל-10.9 טריליון דולר עד סוף 2010.

"מסחר אוטומטי ללא מגע יד אדם נשמע כמו משהו שצריך להיזהר ממנו, אבל זה בדיוק כמו שפעם פהרו

תצלום: בלומברג

טכניקות מסחר אוטומטי

ניתוח היסטורי
בניית אלגוריתמים הפועלים על פי התנהגות השוק בעבר

עבוד מידע חדשותי
המערכת מנתחת אם ידעה חדשותיות טובה למניה ומבצעת פעולה בהתאם

"שבירת קרח"
פיצול רכישת מניות גדולה למנות קטנות רבות וכניסה לשוק בהדרגה

ארביטראז'
ניצול פערי מחירים עבור סחורה דומה

ולרגש יש עדיין כמה יתרונות שהמחשבים לא מסוגלים לחקות. "יש סגנונות מסחר שמכונה לא יכולה להחליף. יש סוחרים יום אינטואיטיביים שלא יכולים להסביר את ההחלטות שהם מקבלים. הרכר היחיד שמכונה אצלם זה ניהול סיכונים. הם יודעים שאסור להם להפסיד יותר מסכום מסוים, אבל כל שאר החוקים הלוגיים לא תקפים בעבורם. איך הם החליטו לחתוך את הרווח או למה הם עשו את זה עכשיו ולא בזמן אחר - את זה הם לא יודעים להסביר, אבל זו כבר השנה העשירית שהם רווחיים וזו האינטואיציה שלהם".

"מכונה יכולה להיות רווחית, אבל סוחר טוב עם מכונה יכול לעשות דברים מדהימים", מסביר להב. "דוב האנשים מחפשים את הגביע הקדוש - מכונה שלא מפסידה ורק מרוויחה. הם תקועים ברעיון הזה ולא מחפשים מערכת שנותנת תוחלת רווח, שנותנת להם ערך על הכסף".

החולשות האנושיות שלו עומדות למבחן כשהמכונות עושות את עבודתן. להב מספר על אחד המפתחים שהכיר, שהפעיל את התוכנה שפיתח בשני מחשבים: בביתו ובבית אמו. על אף שהיתה זו אותה תוכנה שרצה עם אותם אלגוריתמים, התוכנה בבית אמו הרוויחה יותר. בביתו הוא כמוזן התפתה לשנות דברים ולעקוב אחרי המהלכים, ובכך פגע בתפקודה.

בין אם תוכנות המסחר האוטומטיות יכבשו את כל המסחר או רק יהפכו לכלי עזר, הן כבר שינו את אורה חייהם של להב וגוטמן: "אנחנו לא יודעים מה שער הדולר יזין כפי שירענו פעם. שלא כמו בעבר, היום אנחנו ישנים טוב מאוד בלילה".

יפסידו, אבל הרעיון הוא שעל אף שיש לנו דעה אין התערבות". "הסוחרים הטובים", אומר אורדן, "הם אלה שיכולים למכור את הרעה שלהם בגרוש ולא להפוך אותה לאידיאולוגיה. למחשב אין אידיאולוגיה, אין דעה ואין אגו".

גוטמן אומר שגם סוחרים טובים משנים את קבלת ההחלטות שלהם בתנאים טכניים שונים: "גופים גדולים מעידים שכשהם נותנים לסוחר ידני יותר ממיליון דולר, ההתנהלות שלו משתנה בהשוואה להיקף מסחר נמוך יותר. למחשב זה לא משנה - מיליון דולר או דולר אחד, הסטופ לוס הוא אותה דבר והאסטרטגיות זהות".

לדברי להב, אסטרטגיה טובה היא כזו שהביאה לתשואה על הסיכון ביחס של לפחות בין 5 ל-8 (התשואה המקסימלית גבוהה פי 5-8 מהשיעור מתוך ההשקעה שאותו מסכנים - "מ). "בעבר הצלחנו להגיע ליחס של 1:7 ו-1:9. אלה אסטרטגיות שלפיהן מסכנים לכל היותר 10% מרמת השיא. אם התחלתי מ-100 ועליתי ל-120, האסטרטגיה לא תסכן יותר מ-12% מסך ההשקעה".

השנה הגיעו השניים ליחס של 1:5.5, שהוא יחס מגנתי יותר. לפעמים צריך גם להדמים את המערכת, כשהשוק נערך לקראת הודעות חשובות שיכולות להוביל אותו לנקודות קיצון. להב מביא כדוגמה את יום השישי הראשון בכל חודש, שבו יש תנועות חריגות במסחר במט"ח, מכיוון שזהו היום הקבוע של פרסום נתוני התעסקה בארה"ב.

האם הסוחרים האנושיים צריכים לחשוש למקום עבודתם? לפי אורדן, התשובה עדיין שלילית. לאינטואיציה אנושית

לשתף פעולה ולסחור בכספם הפרטי, ובשלב הבא הקימו חברה והחלו לעסוק בכך באופן מקצועי. הם החלו למכור את הטכנולוגיה שפיתחו לגופים שונים בשוק, אך החיבור עם המשיקים המוסדיים לא היה פשוט: "כל עוד אתם לא יכולים להראות את אופן הפעולה של השגת התשואה, זה יכול להיות מזל", אמרו להם. בינתיים הפקידו אצלם משקיעים מעטים שיעזרו נמוך מהונם. בשלב הזה נוצר הקשר עם אקספרט פיננסים, הפותחת כיום קרן ש-20% מהכסף בה ינוהל באופן אוטומטי.

"לא תצאנו תכונה שתעשה כסף"

להב וגוטמן מסייגים: "לא מצאנו מכונה שמעכשיו עד סוף החיים תעשה כסף. השוק משתנה כל פעם, וצריך להתאים את האסטרטגיות האוטומטיות לשוק. כאן נכנס הידע שלנו, שהוא קריטי בשוק המשתנה".

להב: "בעולם, 70% מהמסחר במט"ח מתבצעים במערכת שמחליטות לבר. תואר בכלכלה נהיה פחות חשוב מתואר בהנדסה, פיסיקה או מתמטיקה".

"אני לא אסכן יותר מ-1% מההון שאני מנהל על פוזיציה ספציפית, כי בסופו של דבר זה משחק סטטיסטי, ואני צריך לישון בשקט".

להב מעיד שהמסחר האוטומטי יכול להיות מתסכל לפעמים: "יכול לקרות מצב שאני רואה את היורו הולך לפרוץ, אני רואה את הרווח, אבל אז האסטרטגיה תפתח פוזיציה לכיוון השני. יכול להיות ששתי האסטרטגיות ירוויחו בסופו של דבר, יכול להיות ששתיהן

נסים טאלב: המסחר האוטומטי "מסוכן לחברה"

כותבי תוכנות המסחר האוטומטי בעולם ספגו ביקורת לא מעטה במשך בר הנוכחי. היו מי שהאשימו אותם בכך שהתוכנות שהם כתבו לא ידעו לזהות גורמים שנהפכו לקריטיים בעת המשי-בר, כדוגמת נתוני עיקולים של בתיים שהאמידו לרמות שמעולם לא נחזו. נסים טאלב, מחבר הספר "הברבור השחור", אף אמר כי העוסקים במסחר האוטומטי "מסוכנים לחברה". במאמר שפירסם ה"גרדיאן" נט

יובל מעוז
תצלום: עופר זקין